

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	15 ธ.ค. 2558	45	16326	5

มรดกกล้วยงา

ผานางคอย

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงของจังหวัดแพร่อีกหนึ่งแห่งหนึ่ง คือ “ถ้ำผานางคอย” ตั้งอยู่ที่บ้านผาหมู ตำบลร้องกวาง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ภายในถ้ำมีความสวยงามตามธรรมชาติ ที่โดดเด่นคือรูปหินที่เกิดจากหินปูนหยดตกขึ้นเป็นรูปคล้ายหญิงสาวกำลังก้มหน้าโอบอุ้มลูกน้อยนั่งอยู่ รูปหินดังกล่าวเป็นที่มาของชื่อ “ผานางคอย”

เรื่องเล่า “ผานางคอย” เล่าว่า เมื่อ 800 ปีมาแล้ว เจ้าผู้ครองนครแสนหวิมีพระราชธิดาชื่อ เจ้าหญิง “อรัญญาณี” เจ้าหญิงทรงมีสิริโฉมอันงดงามยิ่ง ครึ่งหนึ่งเจ้าหญิงได้ลงเรือเสด็จโดยชลมารค กาลนั้นได้เกิดพายุฝนฟ้าคะนองกระแสน้ำปั่นป่วนและเชี่ยว

กราก เป็นเหตุให้เรือของเจ้าหญิงเกิดอุบัติเหตุพลิกคว่ำอัปปางลง เหล่าข้าราชการบริพารที่อาศัยบนเรือต่างว่ายน้ำหนีเอาตัวรอด เฉพาะตัวเจ้าหญิงได้รับการช่วยเหลือจากทหารเอกของเจ้าผู้ครองนคร ซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝึพาย มีนามว่า “อัครเดช” (บาง

สำนวนว่า “คนองเดช”) โดยอัครเดชอุ้มเอาเจ้าหญิงว่ายน้ำขึ้นฝั่งจนปลอดภัย การที่ชายหนุ่มและหญิงสาวได้สัมผัสกายของกันและกันกลายเป็นความสัมพันธ์ ผนวกกับความประทับใจและความใกล้ชิด ทำให้ทั้งสองเกิดความรักใคร่ชอบพอกัน และแอบลักลอบได้เสียกันจนฝ่ายหญิงตั้งครรภ์ เมื่อความทราบถึงเจ้าผู้ครองนครผู้เป็นบิดา เจ้าหญิงจึงถูกทำโทษอย่างหนักและกักขังไว้ วันหนึ่งอัครเดชได้หาทางเล็ดลอดเข้าช่วยเหลือและพาหนีจากวังสู่ป่าใหญ่ จนกระทั่งไปพบถ้ำแห่งหนึ่ง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	15 ธ.ค. 2558	45	16326	5

ขณะที่พบถ้ำ บางสำนวนว่าทหารของเจ้าผู้ครองนครได้ตามมาทันพอดี จึงใช้ธนูระดมยิง เจ้าหญิงอริยัญญาณีถูกยิงได้รับบาดเจ็บ จึงเข้าไปซ่อนตัวในถ้ำแล้วให้อัครเดชรับหนีเอาตัวรอดไปก่อน โดยสัญญาว่าจะอยู่รอคอยชายคนรักอยู่ในถ้ำตลอดไป แต่อัครเดชกับถูกตามล่าจนถูกฆ่าในเวลาต่อมา อีกสำนวนหนึ่งว่า ทั้งสองหนีเข้าไปอาศัยอยู่ในถ้ำจนคลอดบุตร วันหนึ่งอัครเดชออกจากถ้ำไปหาอาหาร โดยให้เจ้าหญิงกับลูกน้อยคอยอยู่ในถ้ำ ในวันนั้นเองทหารที่ออกตามหาเจ้าหญิงตามคำบัญชาของเจ้าผู้ครองนครแสหนวีได้มาพบอัครเดชที่ราวป่า ทหารได้กลุ่มรุมกันฆ่าอัครเดชโดยไม่มีผู้ใดทราบว่าเป็นเจ้าหญิงหลบอยู่ที่ใด

ฝ่ายเจ้าหญิงอุ้มลูกน้อยคอยคนรัก โดยคิดว่าอัครเดชจะต้องกลับมา แต่แล้วเมื่อกาลเวลาผ่านไป ชายอันเป็นที่รักก็ไม่ได้กลับมา เจ้าหญิงสิ้นพระชนม์ในที่สุด ด้วยแรงอธิษฐานแห่งรักและความมุ่งมั่นที่จะรอคอย ร่างของเจ้าหญิงและลูกน้อยจึงกลายเป็นหิน หินที่อุ้มลูกน้อยคอยสามีมาแสนนาน

คำว่า “หิน” คนล้านนาเรียกอีกอย่างว่า “ผา” ผู้ให้ชื่อหินแห่งนี้เป็นคนล้านนา ใช้คำว่า “ผา” ขึ้นต้น ส่วนคำหลัง ใช้ภาษาไทยว่า “นางคอย” เพื่อต้องการสื่อความหมายให้คนไทยทั่วไปเข้าใจถึงความหมาย เพราะถ้ำตั้งชื่อ “ผานางถ้ำ” (ถ้ำ-รอท่า,รอคอย) คนคงเข้าใจยาก และด้วยเหตุที่หินดังกล่าวตั้งอยู่ในถ้ำจึงเรียกถ้ำแห่งนี้ว่า “ถ้ำผานางคอย” ฉะนั้นแล

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบจากเว็บhttp://www.phrae.go.th/tem/tip/nature_phrae/nature2.html)